

Beslut för bildande av naturreservatet Svartjärnen

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Svartjärnen
NVR-id:	2063461
Kommun:	Krokom
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Väster om sjön Gysen och cirka tre kilometer söder om byn Skärvången
Centrumkoordinater:	N: 7067991 E: 462371 (SWEREF99 TM)
Fastigheter:	Del av och Krokom Skärvången 1:131, Krokom Stångviken 1:15, 1:17, 1:18, 1:22, 1:23, 1:24, 1:44, 1:61, S:5 samt Krokom Vallrun 6:1 och 36:1
Markägare:	Enskilda markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	848,6 hektar, varav 392 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	3
Föreskrifter	5
Undantag från föreskrifterna.....	6
Skötselplan	7
Redogörelse för ärendet	7
Ärendets beredning.....	7
Synpunkter på förslaget till beslut	8
Länsstyrelsens bedömning	9
Bedömning och motivering	9
Naturvärdesinventeringar	11
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.....	11
Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster	11
Konsekvensutredning	12
Upplysningar	13
Bilagor	14

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Svarttjärnen**

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets stora sammanhängande naturskogar, med inslag av högbonitära skogar, våtmarker och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att naturskogar, våtmarker och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Större urskogsartad skog präglad av intern dynamik med stort inslag av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier samt naturlig hydrologi.
- Högbonitär örtrik granskog.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar, insekter och marklevande svampar samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar.

Beskrivning av området

Naturreservatet Svarttjärnen är beläget i Krokoms kommun, väster om sjön Gysen och cirka tre kilometer söder om byn Skärvången. Området är 849 hektar stort och utgörs av en mosaik av våtmark och gammal granskog samt inslag av branta sluttningar. Höjden varierar från cirka 430 meter över havet i områdets östliga delar till cirka 700 meter vid Fjällflon i nordväst. I naturreservatet finns ett flertal sluttningar och branter med näringsrikt rörligt markvatten, vilket ger bra förutsättningar för god trädillväxt och högorätsinslag. Berggrunden i området utgörs i huvudsak av Offerdalsskollan med sandsten och skiffer. I östra kanten av området finns inslag av kalksten. Jordarterna utgörs av morän, torv samt en del berg i dagen. I de västligt belägna delarna, omkring Krokbodarna, förekommer inslag av moränbacklandskap. Moränbacklandskap uppkom när isfläckar avknoppade från inlandsisen smälte ned på en plats och utgörs av oregelbunden kuperad terräng med moränkullar och korta moränryggar utan bestämd riktning blandat med sänkor.

Skogen i området domineras av grannaturskog (*Picea abies*) som präglas av intern beståndsdynamik där gamla träd dör och faller och nya växer upp. Träd i spridda diameter- och åldersklasser förekommer samt ett stort inslag av gamla träd. Granskogen i området varierar från låg och klenvuxen till näringsrik högörtsgrenskog med grova gamla träd. Garnlav (*Alectoria sarmentosa*) förekommer rikligt i naturreservatet och i vissa delar är granarna draperade i garnlav. Tillgång på död ved inom området varierar från sparsam till måttlig och utgörs av såväl stående som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Inblandat i grannaturskog förekommer våtmarksområden med höga naturvärden, primärt blandmyrar* av mosaiktyp med inslag av fastmarksholmar och permanent öppna vattenspeglar och bäckar.

*Myr - våtmark där torv bildas på grund av låg syretillgång och därmed dålig förmultning av organiskt material; mosaikblandmyr - innehåller en blandning av kärr- och mosselement; kärr - tar emot vatten främst från omgivande fastmark och vattendrag; mosse - får vatten nästan enbart från nederbörd.

Norra halvan av naturreservatet utgörs av berget Skalruns östsluttning vilken karaktäriseras av äldre garnlavsrik högörtsgrenskog med inslag av högörter så som torta (*Lactuca alpina*) och nordisk stormhatt (*Aconitum lycoctonum*). I de norra och västra delarna av området är inslaget av lövträd relativt stort, primärt av björk (*Betula pubescens*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I området kring Fjällflon finns öppna luckor i granskogen med särskilt stort inslaget av högörter.

Våtmarkerna i områdets nordligare delar består av delvis trädklädda blandmyrar med inslag av bäckar samt tjärnen Svarttjärnen som gett naturreservatet dess namn. Även sluttande soligena och plana till svagt sluttande topogena kärr förekommer. Skogen på fastmarksholmarna utgörs huvudsakligen av grannaturskog med äldre och garnlavsrika träd. De mellersta delarna av naturreservatet utgörs av områden där granskogen är relativt lågvuxen.

De östra delarna av naturreservatet karaktäriseras av Stångvikbergets östsluttning och dess branta bergstup. I den norra delen av branten rinner en mindre bäck och den fuktiga miljön längst de branta bergsväggarna utgör växtplats för ett flertal fuktberoende lavar. Området nedanför branten består av högörtsgrenskog med frodigare markvegetation med inslag av bland annat örter och ormbunkar.

Södra halvan av naturreservatet utgörs till stor del av våtmarker av myrtypen blandmyrmosaik med höga naturvärden. Blandmyrarna innehåller en blandning av kärr- och mosselement samt ett stort inslag av trädklädda fastmarksholmar och små tjärnar, där den största av tjärnarna är Långtjärnen. Fastmarksholmarna domineras av äldre barrnaturskog där gran är det dominerande trädslaget. Den sydöstra delen av naturreservatet utgörs även av berget Gysruns nordostsluttningen. I sluttningen växer grannaturskog av högörtstyp. I denna del av naturreservatet finns även ett större inslag av lövträd så som rönn och björk. Äldre grova granar förekommer rikligt i området och en del finns även ett visst inslag av äldre grova rönnar. Död ved förekommer både som grova torrträd och som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

Fältskiktet varierar inom naturreservatet. Bitvis domineras fältskiktet av blåbärsris (*Vaccinium myrtillus*) och lågörter så som ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*) och hönsbär (*Cornus suecica*). I sluttningar och kring fuktigare stråk förekommer inslag av högörter, däribland torta, nordisk stormhatt och ormbunkar. Våtmarkernas bottenskikt domineras av gräs- och starrvegetation samt inslag av brunmossor och risvegetation.

De flesta naturvårdsarter som påträffats i området indikerar lång kontinuitet av gamla träd och död ved. Däribland arterna gränsticka (*Phellopilus nigrolimitatus*), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*) och ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*) som ofta påträffas på död ved av gran. Lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och skrovellav (*Lobaria scrobiculata*) förekommer på äldre lövträd i området. Även arter beroende av hög luftfuktighet har påträffats i naturreservatet, där ibland kavernularia (*Hypogymnia hultenii*) och skuggkraterlav (*Gyalecta friesii*), vilka är arter som indikerar att området kan ha visst inslag av suboceaniskt påverkade miljöer. Spår av tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*) förekommer.

Ett visst inslag av äldre avverkningssstubbar finns spridda i naturreservatet vilket visar på att skogen till viss del påverkats av plock- och dimensionshuggning. Våtmarkerna är till största del opåverkade av dikning.

Fäboden Krokbodarna angränsar till naturreservatets västra del, vilket indikerar att naturreservatet tidigare kan ha präglats av skogsbete. Genom området går en äldre färdväg som sträcker sig från Krokbodarna och österut genom naturreservatet, via Svartjärnen, och vidare ner mot Stångviken. Omkring 100 meter väster om Svartjärnen finns rester av en gammal kavelbro/spång längs färdvägen. I nordvästra kanten av naturreservatet, nordväst om Krokbodarna, går en äldre fäbodstig in lite i området. Stigen sträcker sig från Klingervattsbodarna via Åsbodarna till Vallrun.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen, bilaga 4. Artförteckning finns i bilaga 5.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
2. utöka befintlig byggnad eller anläggning,

3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. dika, kulvertera dike, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
10. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. rensa diken.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktats tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktats tåla att följande anordningar anläggs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisning,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla vid plats markerad på karta, bilaga 1,
3. borttagning av främmande arter genom mekaniska metoder,
4. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. införa och/eller sprida främmande arter och övriga för området icke naturligt förekommande arter.

Undantag från föreskrifterna

A och C-föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,

- b) att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning,
- c) jakt enligt Jaktlag (1987:259) och Jaktförordning (1987:905),
- d) fiske enligt gällande lagar och bestämmelser,
- e) underhåll av befintligt jakttorn eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn med ett nytt,
- f) normalt underhåll av befintliga vägar och vändplatser som gränsar till naturreservatet och är markerade på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3,
- g) anlägga en stig/led mellan Krokbodarna och Valsjön, där träd får fällas längs en yta som är cirka två meter bred där leden dras fram. Fällda träd ska lämnas i naturreservatet och passager ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador (tillkommande undantag vid färdig led/stig, se undantag h) från föreskrifter),
- h) underhåll av befintliga leder/stigar markerade på karta, bilaga 1, samt längs blivande led/stig enligt undantag g) från föreskrifter, där fallna och nedhängande träd över led/stig får kapas och flyttas åt sidan.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen ska A och C-föreskrifterna ovan inte heller utgöra hinder för:

- i) att i syfte att bedriva bete röja sly och mindre träd (< 10 centimeter i brösthöjdsdiameter) som är i vägen för stängsel, sätta upp stängsel och/eller ta hand om nya vindfällan,
- j) uppförande av jakttorn på ny plats,
- k) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
- l) genomföra vetenskapliga undersökningar som innefattar insamling av arter eller har annan påverkan på naturmiljön.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Stora delar av naturreservatets våtmarker inventerades genom fjärranalys under 1990-talet av Länsstyrelsen inom våtmarksinventeringen. Mellan åren 1997 och 2016 pekade Skogsstyrelsen ut sex nyckelbiotoper och naturvärden i områdena kring Skalruns östsluttning, Stångviksberget och Gysruns nordostsluttning. År 2017 inkom en markägare i området med en Nya KOMET-anmälan. Nya KOMET-ärenden var ärenden där markägaren själv tog initiativ till skydd av värdefull skog (kallas numera Intresseanmälan om formellt skydd). Mellan år 2017 och 2019 genomförde Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar i området.

Länsstyrelsen beslöt 2019 att föreslå Svarttjärnen som naturreservat. Efter godkännande från Naturvårdsverket samma år kontaktades samtliga markägare och informerades om planerna att bilda naturreservat. Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av auktoriserade konsultfirmor. Värderingar slutfördes och överenskommelser om intrångsersättning slöts med berörda markägare under åren 2020 till 2023.

Efter flera gränsändringar i dialog med markägare kunde Skogsstyrelsen påbörja uppdraget att mäta in områdets gränser 2023. Efter ytterligare gränsändring färdigställdes uppdraget 2024.

Under 2024 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Länsstyrelsen har efter det att remiss skickades ut tagit bort fem onödiga och felaktiga undantag från föreskrifter gällande terrängkörning samt tagit bort onödig och felaktig text från ett undantag. Detta eftersom undantagen inte behövs, och därför inte ska vara med, då det inte finns någon A- eller C-föreskrift som utgör hinder för terrängkörning i naturreservatet. Undantagen från föreskrifter har av misstag följt med sen tiden för förhandlingar då det fanns med förbud mot terrängkörning i A- och C-föreskrifterna. Länsstyrelsen hänvisar helt till terrängkörningslagen, inklusive generellt förbud mot barmarkskörning, enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) (se mer information under rubriken ”Upplysningar” sid 13). Detta gäller även när det handlar om att få köra terrängkörning på barmark längs vissa privata leder i aktuellt området. I avtalsexemplaren av föreskrifter och undantag från föreskrifter stod undantag k) från föreskrifter med (*terrängkörning på markerade leder efter dispens från terrängkörningslagen*) vilket i remissexemplaret hade ändrats till det som då benämndes undantag m) från föreskrifter. Även detta har tagits bort. De undantag från föreskrifter som tagits bort är de som vid remissutskick benämndes c), d), e), i) och m) och det undantag från föreskrifter där texten som handlar om terrängkörning har tagits bort är det som vid remissutskick benämndes n) och i detta beslut benämns i).

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt inkom sju yttranden till Länsstyrelsen, varav fyra med synpunkter.

Krokoms kommun har i ett yttrande framfört ståndpunkten att kommunen generellt är emot inrättande av naturreservat där produktiv skogsmark berörs. Länsstyrelsen har besvarat Krokoms kommuns allmänna synpunkter i andra aktuella ärende (naturreservat Söderhamn, dnr 511-5321-2024 och Skåhällbodarnas naturreservat, dnr 511-4615-2024).

Synpunkter inkom även från Sveriges geologiska undersökning (SGU) om att det tydligt bör framgå av reservatsföreskrifterna att undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter ska tillåtas när

den utförs av statlig myndighet. SGU anser att ett undantag från föreskrifterna bör finnas. Undantaget som SGU föreslår innebär ett generellt undantag för en verksamhet som inte ryms inom syftet för naturreservatsbildningen. Syftet med naturreservatet är att ge ett långsiktigt skydd av området. Föreskrifterna ska återspegla syftet samt det allmänna intresset att bevara området. Att besluta om ett generellt undantag på det sätt SGU föreslår är inte möjligt inom Länsstyrelsens föreskriftsrätt. Föreskrifter om att tillåta en verksamhet som strider mot syftet med naturreservatet kan alltså inte meddelas. Möjlighet att söka dispens från reservatsföreskrifterna finns om behov uppstår.

Synpunkter inkom också från Svenska Samernas Riksförbund (SSR) som undra vad det innebär när Länsstyrelsen under rubriken "Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser" skriver att särskild hänsyn till renbetet ska tas och de vill ha ett förtydligande om vilka åtgärder som avses. Vid naturvårdande skötsel av naturreservat beror typen av hänsyn på hur samebyn nyttjar området, skötselåtgärd, samebyarnas önskemål, praktiska möjligheter och annat som kan spela roll. I detta naturreservat ska ingen naturvårdande skötsel utföras, inriktningen är fri utveckling, Länsstyrelsen har därför valt att ta bort texten om särskild hänsyn till renbete. SSR ställer sig även frågande till avsaknaden av angiven samrådspåikt med berörd sameby vid åtgärder inom naturreservatet och vill ha ett tillägg om att samrådspåikt med sameby råder vid åtgärder som kan påverka renskötseln. Eftersom det inte kommer att utföras några åtgärder i naturreservatet så har Länsstyrelsen inte lagt till någon information om att samråd ska genomföras. Slutligen erinrar SSR att det är av stor vikt att Länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför i remisshanteringen, såväl vad gäller reservatsbeslut som skötselplan. Berörd sameby har fått förslag till beslut och skötselplan skickat till sig men inga synpunkter har inkommit.

Slutligen inkom synpunkter från Sametinget där de framför att undantag b) från föreskrifter (att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning) bör utvidgas med hänvisningar till vilka lagar som gäller. Länsstyrelsen väljer dock att inte precisera lagar utan hänvisar till för renskötsel gällande lagstiftning.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning och motivering

Området utgör ett ur natursynpunkt mycket värdefullt skogsområde med varierande topografi och höga naturvärden kopplat till gammal sammanhängande grannaturskog med förekomst av högbonitär skog med inslag av rörligt markvatten och värdefulla våtmarker. Totalt är områden 849 hektar stort.

Området utgörs av urskogsartad granskog med inslag av våtmarker, samt förekomst av högbonitär granskog, vilka är prioriterade skogstyper enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark" från 2005, reviderad 2017. Skog med hög bonitet, och som finns i delar av området, är en underrepresenterad skogstyp både nationellt och i Jämtlands län. Området är även en del av det stora sammanhängande området av fjällnaturskogar och fjällnära naturskogar som

sträcker sig längs med hela den svenska fjällkedjan och som har en mycket stor ekosystemmångfald och en hög ekologisk funktionalitet. Bildning av naturreservat hjälper till att bevara dessa fjällnära kontinuitetsskogar.

Skogen i området är grandominerad men inslag av lövträd så som björk och rönn. Skogen varierar mellan att vara lågvuxen av lågörtstyp till att i delar av området utgörs av högbonitär granskog med stort inslag av högorter. Garnlav förekommer rikligt i området och i vissa delar är granarna draperade i garnlav. Skogen präglas av intern beståndsdynamik. Tillgången till död ved är bitvis sparsam och bitvis riklig och utgörs av såväl stående som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

Våtmarkerna i området är mångformiga men utgörs primärt av mosaikblandmyr, där bland annat inslag av trädbevuxen fastmark och öppna vattenspeglar och bäckar förekommer. Arealen öppen våtmark i området uppgår till cirka 283 hektar. Sammantaget leder områdets mosaik till växlande naturförhållanden som ger en stor variation av livsmiljöer och gynnar ett brett spektrum av arter.

En stor del av områdets våtmark har ingått i våtmarksinventeringen. I inventeringen som genomförts via flygbildstolkningar klassades det nordligaste våtmarkskomplexet (ID-nr Z20E4E02), där Fjällflon ingår, som ett klass 3 objekt, vilket är objekt med vissa naturvärden. Det mellersta våtmarkskomplexet (ID-nr Z20E4E01), där bland annat Stormyren ingår, klassades som klass 2 objekt, vilket är objekt med högt naturvärde. Det södra våtmarkskomplexet (ID-nr Z20E3E01), som innefattar myrarna väster om Gysrun klassades som klass 1 objekt, vilket är objekt med mycket högt natur- och bevarandevärde.

Området ingår även i en värdetrakt för våtmarker (Oldflån-Flån ID-nr ZD0005) och en värdetrakt för limniska värden (Långan ID-nr ZC0009) utpekade inom arbete med grön infrastruktur. I sådana trakter finns täthet av värdekärnor med djur- och växtliv samt biologiskt viktiga strukturer, funktioner och processer.

Denna typ av stora naturskogar med höga naturvärden är av stor vikt för till exempel lavskrika (*Perisoreus infaustus*) och tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*). Lavskrikan är inte upptagen på 2020 års rödlista, som tretåig hackspett är, men är beroende av stora revir i naturskogar och 2024 uppnår lavskrikan enligt Skogsstyrelsen inte en tillfredställande populationsstorlek i Jämtlands län.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas. *Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.*

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer

att beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar, Myllrande våtmarker, Storslagen fjällmiljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Våtmarkerna inom naturreservatet har till stor del ingått i våtmarksinventeringen. Utöver Länsstyrelsens egna inventeringar 2017, 2018 och 2019 har Skogsstyrelsen inventerat delar av området. Skogsstyrelsen har registrerat tre nyckelbiotoper i naturreservatet (Barnaturskog N 1642–2004, 21,1 hektar; Barnaturskog N 6350–1997, 15,1 hektar; Bergbrant N 6352–1997, 5,6 hektar) samt tre objekt med naturvärden (Bäckdal N11-2016, 1,44 hektar; Myr- och skogsmosaik N 3013–2023, 32,1 hektar; Barrskog N 6351–1997, 22,6 hektar).

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Nästan hela naturreservatet ingår i område av riksintresse för rennärning (Skärvången 2; enligt 3 kap. 5 § miljöbalken) och pekas ut som ett område med mycket bra vinterbete. Att skogsmarken, i och med bildande av naturreservat, skyddas mot avverkning bedöms ha en positiv inverkan för renbetet på landskapsnivå.

Gällande översiktsplan för Krokoms kommun antogs 2015. Översiktsplanen anger ingen specifik markanvändning för det aktuella området. Enligt "Vindkraft i Krokoms kommun, Tillägg till översiktsplan från 2010–2011", ligger naturreservatet inom ett område där vindkraftsutbyggnad med stor sannolikhet är olämpligt, med hänsyn till andra intressen. Enstaka gårdsverk kan provas nära bebyggelse.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som är grunden till vår välfärd och livskvalitet. Bildandet av naturreservatet Svartjärnen har inverkan på ett flertal ekosystemtjänster. I tabell 1 listas de ekosystemtjänster som långsiktigt bedöms påverkas av naturreservatsbeslutet.

Att bevara biologisk mångfald i betydelsen av en mångfald av livsmiljöer, arter och gener ger med stor sannolikhet en positiv påverkan på de flesta av ekosystemtjänsterna. Detta eftersom det inte alltid är känt hur arterna interagerar och vilka arter som kan vara nyckelarter eller hörnstenar i att upprätthålla de funktionella ekosystem som ligger till grund för ekosystemtjänster. Biologisk mångfald finns endast med under kategori "Stödjande" i tabell 1 men får ses som en viktig del av alla kategorier.

Att formellt skydda natur kan vara negativt för vissa ekosystemtjänster. Inom ramen för regeringens beslutade miljömål har miljö kvalitetsmål och konkreta

etappmål satts upp för bland annat formellt skydd av natur. I samband med detta har en övergripande bedömning gjorts av påverkan för vissa ekosystemtjänster såsom till exempel produktion av skogsråvara. En nationell politisk avvägning mellan till exempel virkesuttag och bevarande av skogar med höga naturvärden är alltså redan gjord.

Tabell 1. Bildandet av naturreservatets långsiktiga effekt på ekosystemtjänster där P står för en överlag positiv effekt och N står för en överlag negativ effekt på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Effekt
Stödjande	Primärproduktion där växter och bakterier omvandlar oorganiska ämnen till organiska ämnen.	P
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av livsmiljöer, hotade arter och andra arter samt genpooler.	P
	Reglerande & bevarande	P
Reglerande & bevarande	Biologisk städning, inklusive vattenrening, samt återföring av mineraler och näringsämnen via mikroorganismer, svampar, växter, djur och alger.	P
	Global klimatreglering genom kolbindning, det vill säga upptag av koldioxid, utförd av växter och mikroorganismer.	P
	Lokal klimatreglering genom skogars, växters och vattnets reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet.	P
	Pollinering och fröspridning via insekter, fåglar och andra djur.	P
Försörjande	Virke.	N
	Jakt, bär- och svampplockning samt renskötsel.	P
	Dricksvatten från rullstensåsar, sjöar, vattendrag, bibehållande av grundvattennivå.	P
Kulturella	Uppskattning av naturen av etiska skäl och som inspirationskälla, ett naturarv för att bevara naturens egenvärde för framtida generationer samt estetiska värden med möjligheter till estetiska naturupplevelser.	P
	Områden som resurs för forskning, utbildning och mänsklig interaktion med naturen.	P

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslutet för naturreservatet är skrivet av naturvårdshandläggare Sarah Johannesson Leander och beslut i detta ärende har fattats av länsråd Susanna Löfgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även funktionschef för naturskydd Annelie Johansson samt naturvårdshandläggare Moa Walldén, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Susanna Löfgren

Moa Walldén

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Jämtlands tidning, Länstidningen och Östersundsposten. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Detta beslut påverkar inte rätten till renskötsel på annans mark.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Organiserad verksamhet är tillåten inom naturreservatet, under förutsättningen att själva aktiviteten som bedrivs inte förbjuds i reservatsföreskrifterna och / eller av andra lagar och bestämmelser. Organiserad verksamhet är när en lärare eller ledare för en organisation/företag planerar att genomföra ett arrangemang med deltagare enligt förutbestämd plan/färdväg/rutt. Det är organisatörens ansvar att bedöma hur planerade aktiviteter kan komma att påverka naturen och andra utövare, samt känna till naturreservatets föreskrifter och naturvärden, miljöbalkens kunskapskrav samt skyldigheter och försiktighetsmått som följer av allemansrätten. Organisatören kan alltid kontakta Länsstyrelsen för att rådgöra om hur verksamheten bäst kan genomföras inom naturreservatet.

Vid vistelse i naturreservatet är det viktigt att utöver naturreservatets föreskrifter även följa föreskrifter och förbud enligt andra gällande lagar. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Utöver föreskrifterna för

naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- strandskydd enligt 7 kap. 13–18 §§ miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter,
- terrängkörning, inklusive generellt förbud mot barmarkskörning, enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313).

Observera att även om det inte finns något förbud mot terrängkörning enligt naturreservatets föreskrifter så gäller fortfarande terrängkörningslagen i grunden. För att få köra i terräng inom naturreservatet kan dispens från terrängkörningslagen behövas.

Vid terrängkörning, med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594) ska fordon, färdväg och hastighet väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. I de fall då snödjupet är litet eller snön så lös att fordonet kommer i kontakt med marken räknas körningen som barmarkskörning.

Observera även att föreskrifterna reglerar agerande i naturreservatet men ger i sig inte markägarens tillstånd.

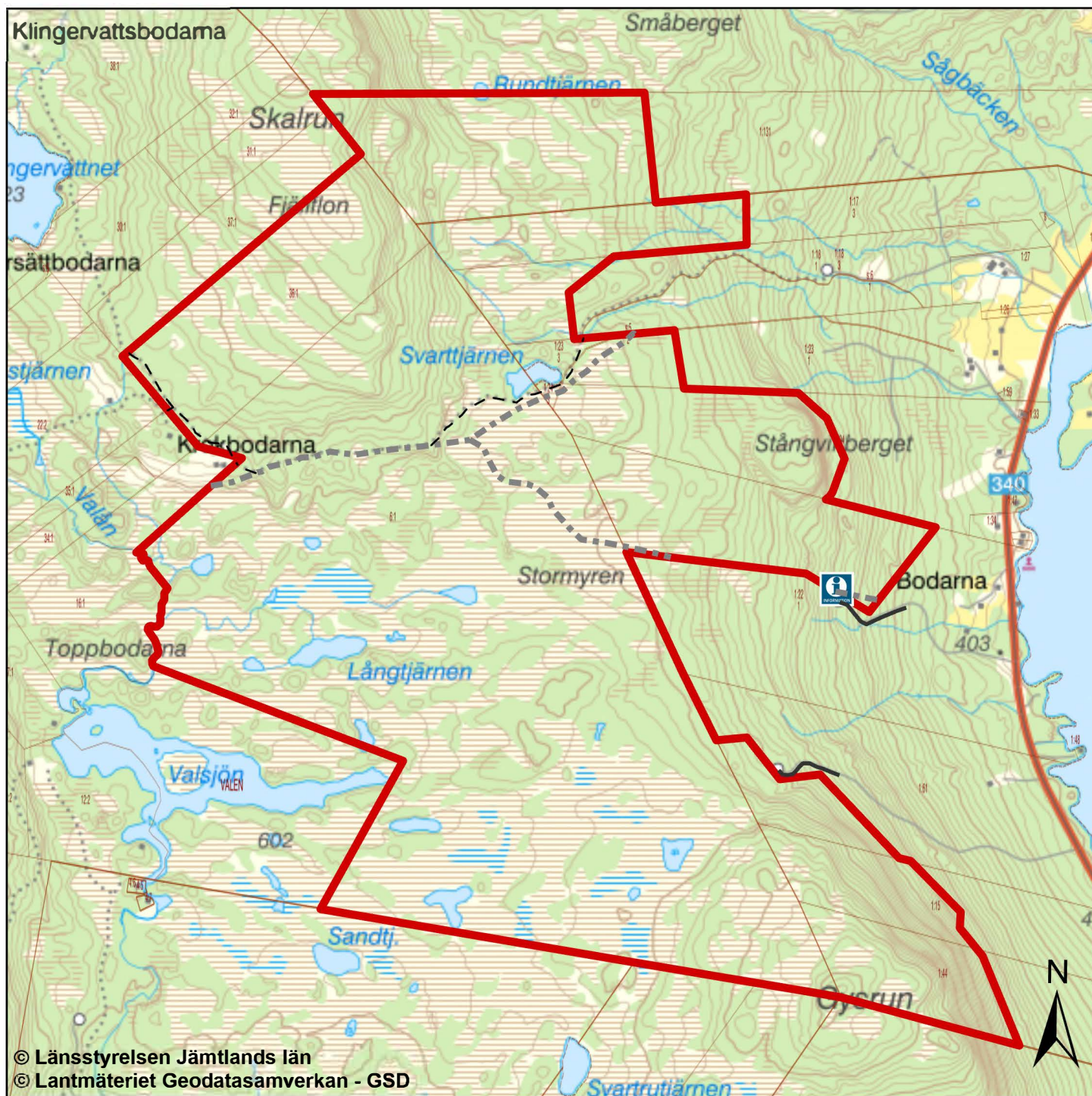
Bilagor

Nr.	Undernivå nr.	Typ av bilaga	Beskrivning
1.		Beslutskarta	Visar naturreservatets gränser samt för vilka olika områden, stigar, vägar, anläggningar med mera som naturreservatets föreskrifter gäller.
2.		Översiktskarta	Visar var i Jämtlands län som naturreservatet ligger.
3.		Underhåll av väg	
4.		Skötselplan	
	4a	Skötselplankarta	Skötselplankarta som visar var i naturreservatet den biologiska mångfalden förväntas främjas bäst genom fri utveckling.
5.		Artförteckning	
6.		Överklagandehänvisning	

Naturreservatet Svarttjärnen

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

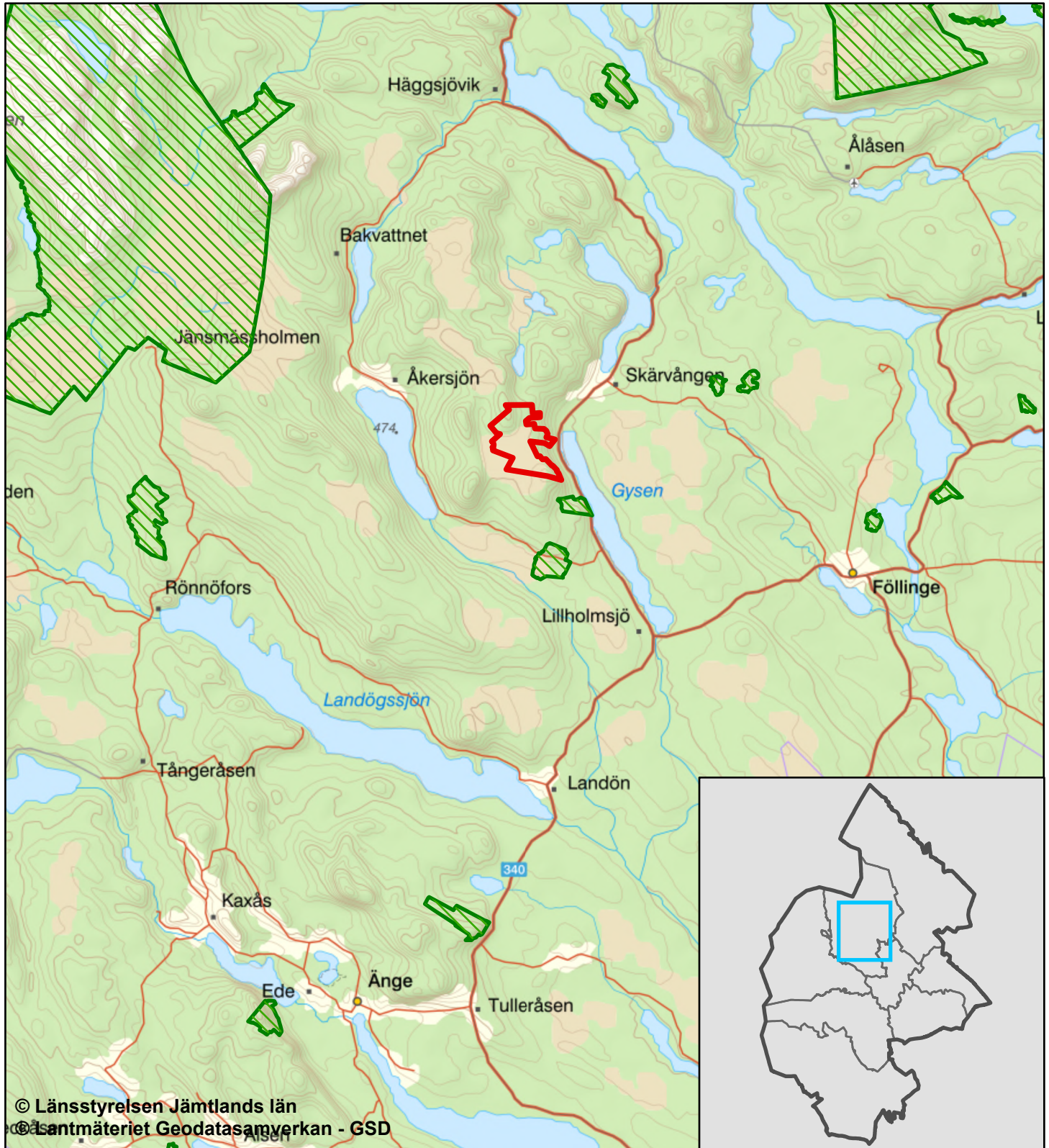
- Gräns för naturreservatet Svarttjärnen
- Informationstavla omfattad av föreskrift B2
- Väg omfattad av undantag f) från föreskrifter
- Led omfattad av undantag h) från föreskrifter
- Stig omfattad av undantag h) från föreskrifter

0 500 1 000 m
Skala: 1:25 000

Naturreservatet Svarttjärnen

Översiktskarta

- ▭ Naturreservatet Svarttjärnen
- ▨ Övriga naturreservat

0 2 4 km
Skala: 1:300 000

Underhåll av väg

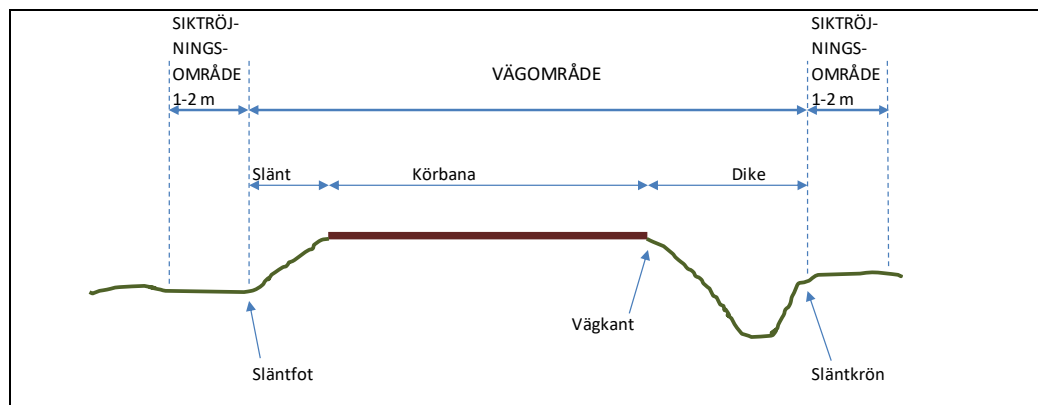
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikesrensning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Det är väghållarens ansvar att den utrustning och de maskiner som används vid underhållsarbeten är rengjorda och att jordmassor från annan plats inte tillförs naturreservatet. Detta för att förhindra spridningen av främmande arter.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

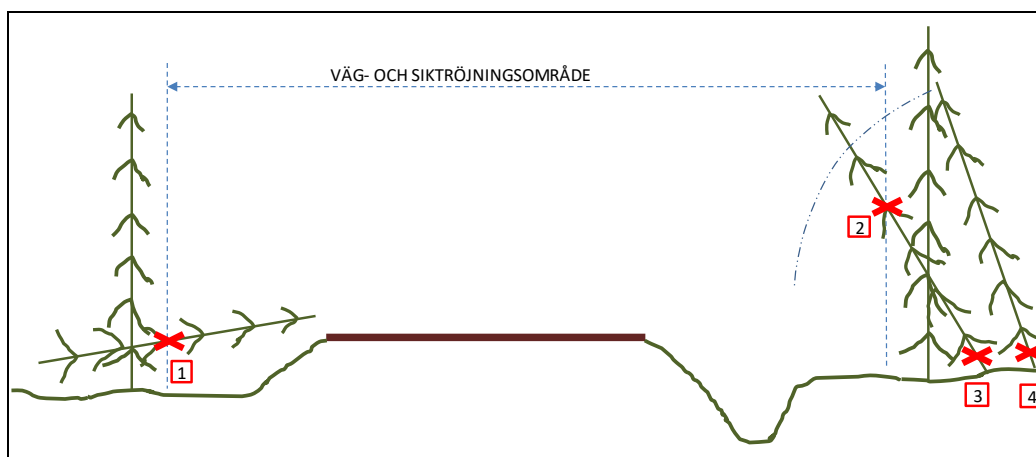
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länssstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena. I vissa fall kan sådana åtgärder också kräva tillstånd från Länssstyrelsen.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Svarttjärnen

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	5
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer	5
PLANDEL.....	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	6
Skötselområde A – Grannaturskog och våtmarksmosaik med inslag av högbonitär granskog (849 hektar). ..	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden	8
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	8
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	8
Övriga uppgifter.....	9
Uppföljning	9
Tillsyn.....	9
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	9
Källförteckning	9

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets stora sammanhängande naturskogar, med inslag av högbonitära skogar, våtmarker och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att naturskogar, våtmarker och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Svarttjärnen
Län	Jämtland
Kommun	Krokom
Fastigheter	Del av och Krokom Skärvången 1:131, Krokom Stångviken 1:15, 1:17, 1:18, 1:22, 1:23, 1:24, 1:44, 1:61, S:5 samt Krokom Vallrun 6:1 och 36:1
Markägare	Enskilda markägare
Areal	848,6 hektar, varav 392 hektar produktiv skogsmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

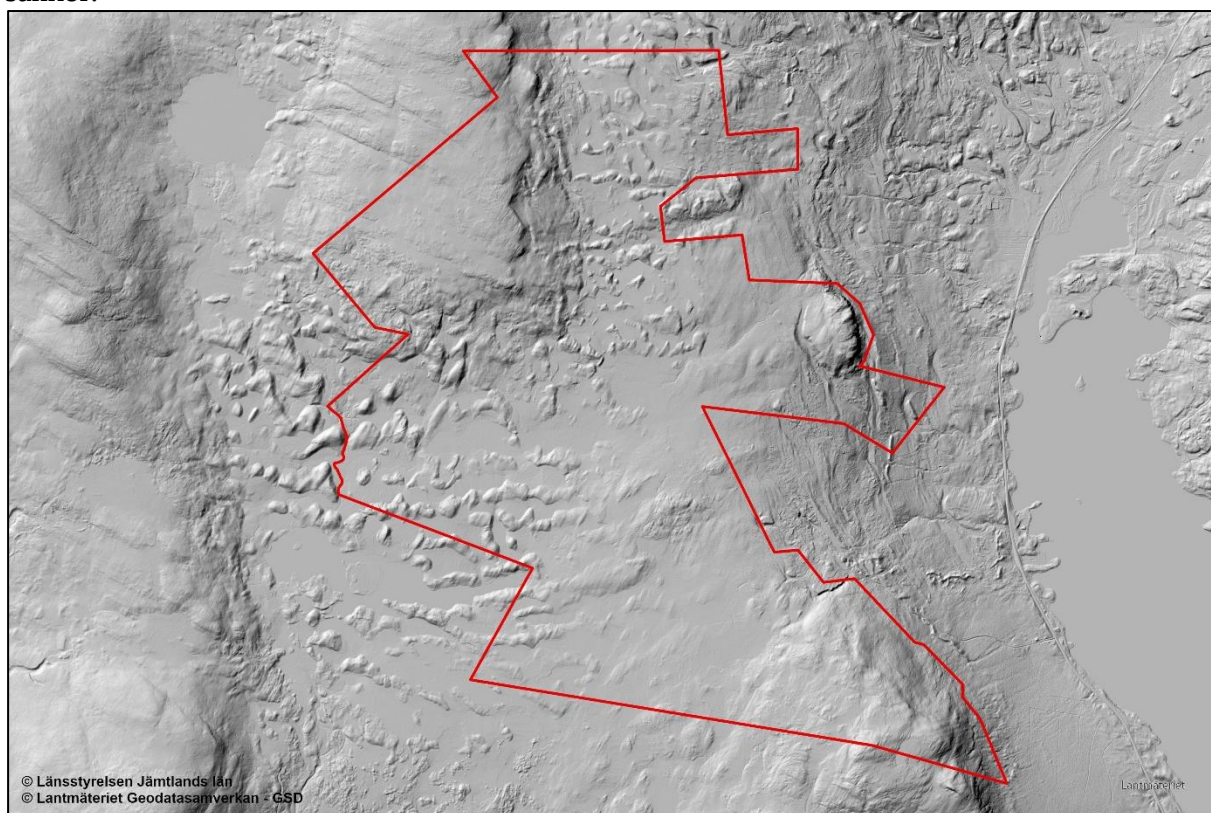
Landskap och läge

Naturreservatet Svarttjärnen är beläget i Krokoms kommun, väster om sjön Gysen cirka tre kilometer söder om byn Skärvången. Området är 849 hektar stort och utgörs i huvudsak av gammal granskog, myrskogsmosaik samt inslag av branta sluttningar.

Geologiska förhållanden

Området ligger i den naturgeografiska regionen ”Nordlig boreal barr- och fjällövskog i norra Jämtland”. Höjden varierar från cirka 430 meter över havet i områdets östliga delar till cirka 700 meter vid Fjällflon i nordväst (figur 1). I naturreservatet finns ett flertal sluttningar och branter med näringsrikt rörligt markvatten, vilket ger bra förutsättningar för god träd tillväxt och högrötsinslag. Berggrunden i området utgörs i huvudsak av Offerdalsskollan med sandsten och skiffer. I östra kanten av området finns inslag av kalksten. Jordarterna utgörs av morän, torv samt en del berg i dagen. I de västligt belägna delarna kring Krokbodarna förekommer inslag av moränbacklandskap. I de västligt belägna delarna, omkring Krokbodarna, förekommer inslag av moränbacklandskap. Moränbacklandskap uppkom när isfläckar avknoppade från inlandsisen smälte ned på en plats och utgörs av oregelbunden

kuperad terräng med moränkullar och korta moränryggar utan bestämd riktning blandat med sänkor.

Figur 1. Höjds-kuggningsmodell som tydliggör landskapets terrängformer inom naturreservatet Svarttjärnen.

Skog och våtmark

Skogen i området domineras av grannaturskog (*Picea abies*) som präglas av intern beståndsdynamik där gamla träd dör och faller och nya växer upp. Träd i spridda diameter- och åldersklasser förekommer samt ett stort inslag av gamla träd. Granskogen i området varierar från låg och klenvuxen till näringsrik högörtsgrenskog med grova gamla träd. Garnlav (*Alectoria sarmentosa*) förekommer rikligt i naturreservatet och i vissa delar är granarna draperade i garnlav. Tillgång på död ved inom området varierar från sparsam till måttlig och utgörs av såväl stående som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Inblandat i grannaturskog förekommer våtmarksområden med höga naturvärden, primärt blandmyrar* av mosaiktyp med inslag av fastmarksholmar och permanent öppna vattenspeglar och bäckar.

*Myr - våtmark där torv bildas på grund av låg syretillgång och därmed dålig förmultning av organiskt material; mosaikblandmyr - innehåller en blandning av kärr- och mosselement; kärr - tar emot vatten främst från omgivande fastmark och vattendrag; mosse - får vatten nästan enbart från nederbörd.

Norra halvan av naturreservatet utgörs av berget Skalruns östsluttning vilken karaktäriseras av äldre garnlavsrik högörtsgrenskog med inslag av högorter så som torta (*Lactuca alpina*) och nordisk stormhatt (*Aconitum lycoctonum*). I de norra och västra delarna av området är inslaget av lövträd relativt stort, primärt av björk (*Betula pubescens*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I området kring Fjällflon finns öppna luckor i granskogen med särskilt stort inslaget av högorter.

Våtmarkerna i områdets nordligare delar består av delvis trädklädda blandmyrar med inslag av bäckar samt tjärnen Svarttjärnen som gett naturreservatet dess namn. Även sluttande soligena och plana till svagt sluttande topogena kärr förekommer. Skogen på fastmarksholmarna utgörs huvudsakligen av grannaturskog med äldre och garnlavsrika träd. De mellersta delarna av naturreservatet utgörs av områden där granskogen är relativt lågvuxen.

De östra delarna av naturreservatet karaktäriseras av Stångvikbergets östsluttning och dess branta bergstup. I den norra delen av branten rinner en mindre bäck och den fuktiga miljön längst de branta bergsväggarna utgör växtplats för ett flertal fuktberoende lavar. Området nedanför branten består av högortsgranskog med frodigare markvegetation med inslag av bland annat örter och ormbunkar.

Södra halvan av naturreservatet utgörs till stor del av våtmarker av myrtypen blandmyrmosaik med höga naturvärden. Blandmyrarna innehåller en blandning av kärr- och mosseelement samt ett stort inslag av trädklädda fastmarksholmar och små tjärnar, där den största av tjärnarna är Långtjärnen. Fastmarksholmarna domineras av äldre barrnaturskog där gran är det dominerande trädslaget. Den sydöstra delen av naturreservatet utgörs även av berget Gysruns nordostsluttningen. I sluttningen växer grannaturskog av högörtstyp. I denna del av naturreservatet finns även ett större inslag av lövträd så som rönn och björk. Äldre grova granar förekommer rikligt i området och en del finns även ett visst inslag av äldre grova rönnar. Död ved förekommer både som grova torrträd och som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

Fältskiktet varierar inom naturreservatet. Bitvis domineras fältskiktet av blåbärsris (*Vaccinium myrtillus*) och lågorter så som ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*) och hönsbär (*Cornus suecica*). I sluttningar och kring fuktigare stråk förekommer inslag av högorter, däribland torta, nordisk stormhatt och ormbunkar. Våtmarkernas bottenskikt domineras av gräs- och starrvegetation samt inslag av brunmossor och risvegetation.

Ett visst inslag av äldre avverkningsstubbar finns spridda i naturreservatet vilket visar på att skogen till viss del påverkats av plock- och dimensionshuggning. Våtmarkerna är till största del opåverkade av dikning.

Naturvårdsarter

Totalt är 16 rödlistade arter funna i området, varav två är hotade (VU) och 14 är nära hotade (NT). Se separat artförteckning i bilaga 5 för vidare information.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Generalstabskartan från 1908 (Hotagen, 59–1) visar att det fanns flera fäbodarna i området runt omkring naturreservatet, bland annat angränsar fäboden Krokbodarna till naturreservatet i väster (Krokbodarna ingår i Krokoms kommuns fäbodinventering nr 71). Den tidigare täta förekomsten av fäbodan indikerar att naturreservatet präglats av skogsbete. Konkurrensen om jordbruksmarken runt Storsjön ökade på 1700-talet och framåt. Fyllnadsjordar tilldelades bönderna från Rödön, Frösön, Brunflo och Tullus i områden vid Landösjön, Åkersjön och Hotagen. Krokbodarna som ligger i anslutning till naturreservatet brukades av bönder från Dväsätt och Fanbyn. Buföringen var cirka 90 kilometer lång och tog tre dagar i anspråk.

Genom området går en äldre färdväg som sträcker sig från Krokbodarna och österut genom naturreservatet, via Svarttjärnen, och vidare ner mot Stångviken. Omkring 100 meter väster om Svarttjärnen finns rester av en gammal kavelbro/spång (Skog och Historia, objekt 2001 656) längs färdvägen. I nordvästra kanten av naturreservatet, nordväst om Krokbodarna, går en äldre fäbodstig in lite i området (Skog och Historia, objekt 2001 652). Stigen sträcker sig från Klingervattsbodarna, via Åsbodarna, till Vallrun. En del för Länsstyrelsen okända samiska forn- och/eller kulturlämningar förekommer troligtvis inom området.

Rennäring

Naturreservatet är beläget inom förvinterland, vinterland, vårvinterland, vårland, trivselland och totala renbetesområde för Jovnevaerie sameby. Naturreservatet är även beläget inom område av riksintresse för rennäring (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken). Riksintresset pekar ut nästan hela naturreservatet som ett område med mycket bra vinterbete för renarna i Jovnevaerie sameby.

Friluftsliv

Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till huvudsakligen för jakt, utflykter, skoteråkning samt svamp- och bärplockning.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Större urskogsartad skog präglad av intern dynamik med stort inslag av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier samt naturlig hydrologi.
- Högbonitär örtrik granskog.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar, insekter och marklevande svampar samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Skötselområde A – Grannaturskog och våtmarksmosaik med inslag av högbonitär granskog (849 hektar)

Beskrivning

Naturreservatet består av stora sammanhängande naturskogar med inslag av högbonitär granskog och våtmarker. Topografin i området är varierad med inslag av såväl flacka platåer, som sluttningar och branter med förekomst av rörligt markvatten, däribland Gysruns och Stångviksbergets östsluttningar. Området har mycket höga naturvärden knutna till gammal sammanhängande grannaturskog med intern beståndsdynamik, kontinuitet av gamla träd och död ved samt förekomst av högbonitär granskog där näringsrikt markvatten ger förutsättningar för god tillväxt och högörtsinslag.

Naturtyperna (figur 2) utgörs i huvudsak av granskog, cirka 248 hektar. Därtill förekommer cirka 198 hektar lövträdsblandad barrskog samt 58 hektar triviallövskog på och utanför våtmark. Gran är det dominerande trädslaget men vissa delar av området finns ett relativt stort inslag av lövträd, främst av björk och rönn. Granskogen varierar mellan att utgöras av fjällnära gles och långsamväxande granskog, till att i vissa delar bestå av högbonitär granskog med stort inslag av grova gamla granar. Bitvis är granarna garnlavsdraperade och garnlav förekommer riklig i vissa delar av naturreservatet, exempelvis i skogsområdena öster om Krokbodarna men även på fastmarksholmar i våtmarksområdena. Skogen i naturreservatet är präglad av intern beståndsdynamik där gamla träd dör och faller och nya växer upp. Totalt utgör skogsmarken i området cirka 518 hektar, varav cirka 392 hektar är produktiv skog. Större delen av naturreservatet ligger ovan gränsen för fjällnära skog.

Död ved finns spritt i naturreservatet och är bitvis sparsamt förekommande för att i andra områden förekomma mer rikligt. Den döda veden förekommer både som stående som liggande död ved i olika nedbrytningsstadier och utgör ett viktigt substrat för många arter i området. Fältskiktet i skogsområdena varierar, från att vara av blåbärsris- och lågörtstyp till att i vissa mer näringsrika områden domineras av högrörter så som torta, ormbunkar och stormhatt. I de norra delarna av området förekommer inslag av öppna gläntor i skogen där högörtsinslaget är påfallande stort.

283 hektar av naturreservatet utgörs av öppen våtmark och ytterligare 12 hektar består av öppna vattenytor, däribland Svartjärnen och Långtjärnen. Våtmarkerna i området är främst av typen blandmyr av mosaiktyp med inslag av kärr- och mosseelement, soligena och topogena kärr samt öppna vattenspeglar och bäckar. Skogen på fastmarksholmarna består av äldre granskog med inslag av lövträdsblandad barrskog. Våtmarkernas bottenskikt består av gräs- och starrvegetation samt med inslag av brunmossor och risvegetation.

Området är till viss del påverkat av plock- och dimensionshuggning, avverkningssstubbar förekommer spritt i området. Våtmarkerna är till stor del opåverkade av dikning.

Figur 2. Naturtypsbilder från skötselområde A. Området utgörs bland annat av garnlavsdraiperade naturskogsområden, lövträdsrika delområden, Stångviksbergets brant samt myrmark omgivet av granskog.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av grannaturskog med inslag av högbonitär granskog och våtmark. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik, med stort inslag av gamla träd och av såväl liggande som stående död ved i olika nedbrytningsstadier. Inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske och tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt genom naturliga processer.

Skötselområdets ingående våtmarker ska utgöras av blandmyr av mosaiktyp med bland annat de ingående myrtyperna kärr- och mosseelement, fastmarksholmar och öppna vattenspeglar. Våtmarkerna ska vara fria från körskador och ha en naturlig hydrologi samt vara fria från främmande arter. De skogsklädda fastmarkspartierna inom våtmarksområdena ska vara naturskogsartade och domineras av granskog med visst inslag av lövträd samt vara utan inslag av främmande trädslag.

Det ska finnas rikliga och stabila populationer av för naturtyperna typiska arter inom artgrupperna bark- och vedlevande mossor, svampar och lavar samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar. Arealen för de i skötselområdet ingående naturtyperna ska gemensamt utgöra 849 hektar.

Förvaltningsinriktning

- Fri utveckling.

Skötselåtgärder

- Inga, bevarandemålen förväntas nås genom fri utveckling.
- Vid observation av främmande arter tas växter bort genom mekaniska metoder och djur genom jakt.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Svarttjärnen är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till för jakt, utflykter, skoteråkning samt svamp- och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett högre antal besökare.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Svarttjärnen finns i tabell 1.

Tabell 1. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Svarttjärnen samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet	Undanröjande av främmande arter.	1	Vid behov	Återkommande vid behov
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla.	1	Inom 1 år	Engångsåtgärd

Övriga uppgifter

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Krokoms kommun 2010–2011. Vindkraft i Krokoms kommun. Tillägg till översiktsplan.
Krokoms kommun 2015. Översiktsplan för Krokoms kommun.
Lundqvist, J, 1969: Jordartskarta över Jämtlands län, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr: Ca 45
Lundqvist J, 1984: Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr Ba 31
Länsstyrelsen i Jämtlands län och Naturvårdsverket 2002. Våtmarker i Jämtlands län, Del 4 – Krokoms och Strömsunds kommuner. Natur i Jämtlands län, 2002:2.
Naturvårdsverket 2005. Naturskyddsåtgärder i skogmyrmosaiker. Vägledning. Naturvårdsverkets Rapport 5516.
Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturområden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd skog.
Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.
Skogsstyrelsen 2020. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.
Skogsstyrelsen 2023. Komplette förteckning över Skogsstyrelsens signalarter, version 2023-1. Skogsstyrelsen, Jönköping

Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n.

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Lantmäteriet. Historiska kartor. Generalstabskartan 1908, J242-59-1 Hothagen 59–1.

<http://historiskakartor.lantmateriet.se>.

Naturvårdsverket. Biologisk mångfald. <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Biologisk-mangfald/>

Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>.

Naturvårdsverket. Vägledning för arbetet med att bilda naturreservat.

<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Forsök: <https://app.raa.se/open/forsok/>

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Röddlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGU:s berggrundsdatas 2024-04-10. © Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGU:s jorddatas 2024-04-10. © Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

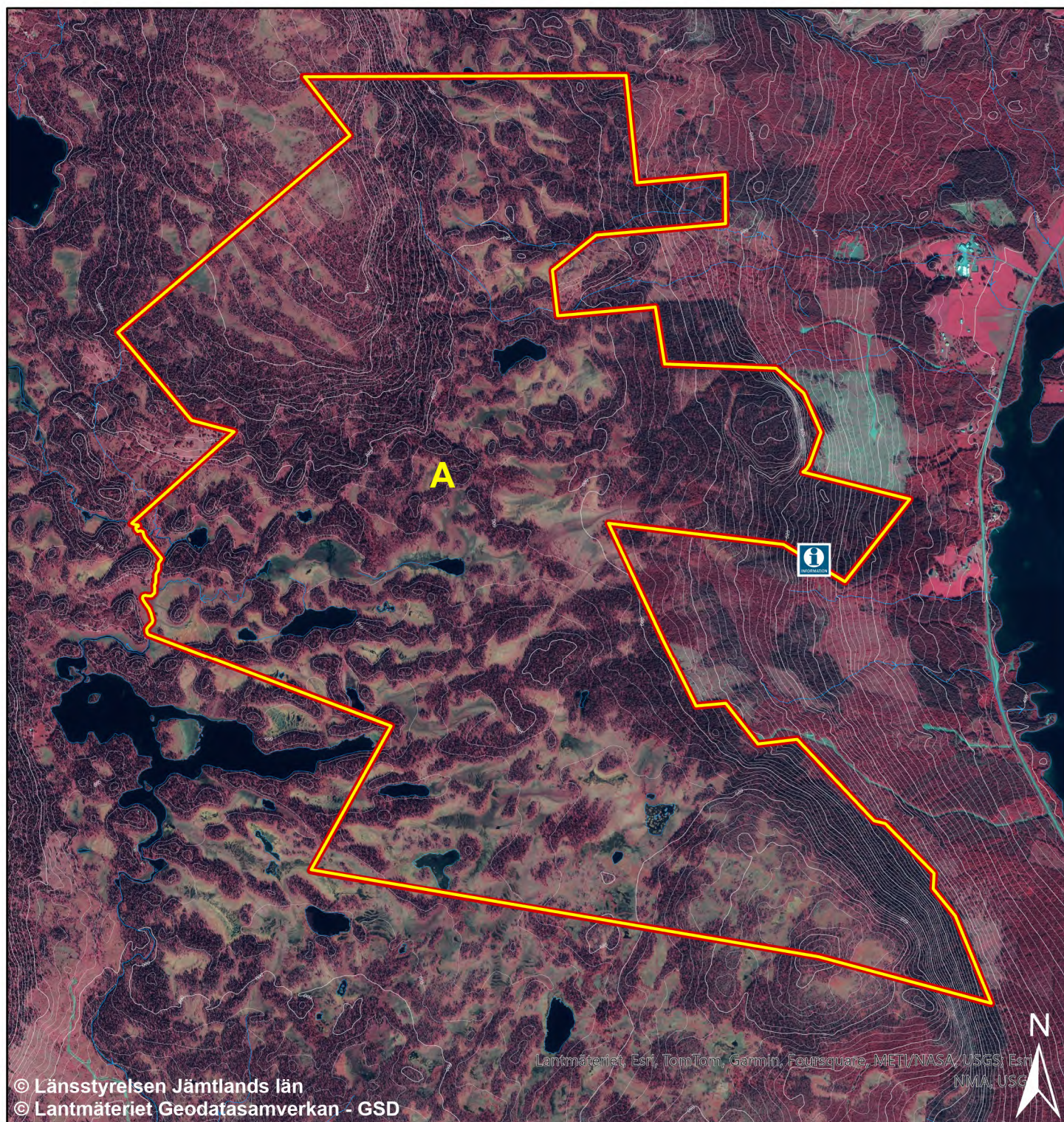
Länsstyrelsen
Jämtlands län

Dnr: 511-6693-2024

Bilaga 4a

Naturreservatet Svarttjärnen

Skötselplankarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Gräns för naturreservatet Svarttjärnen
- Informationstavla
- Skötselområde A: Fri utveckling

0 500 1 000 1 500 m

Skala: 1:25 000

Höjdkurvor 5 m intervall

Artförteckning naturreservatet Svartjärnen

I artförteckningen nedan anges naturvårdsarter som hittills registrerats i naturreservatet Svartjärnen. Naturvårdsarter är enligt ArtDatabanken arter som är extra skyddsvärda, arter som indikerar att ett område har höga naturvärden eller arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Inom begreppen återfinns rödlistade arter, fridlysta arter, nyckelarter, ansvarsarter, typiska arter och signalarter.

Förklaring till kolumnen Kategori:

- Rödlistekategori: VU = sårbar, NT = missgynnad / nära hotad.
- § = Skyddad enligt Artskyddsförordningens (SFS 2007:845) paragrafer 4 och 8.
- * = Indikatorart för kalkrik mark
- ´ = Art som indikerar gammal skog eller gamla träd.
- ” = Art som indikerar kontinuitetsskog och kontinuitet av död ved.
- ´´´ = Art som indikerar lövträdiskontinuitet eller gamla lövträd.

Förklaring till kolumnen S- och E- och Part:

- S = Signalart är art som inte är rödlistad men ändå en naturvårdart som signalerar höga naturvärden enligt Skogsstyrelsen 2023.
- E = ekologiska ståndortsindikator som visar på speciella ståndorter som i kombination med andra miljöförhållanden (kriterier) eller andra arter kan visa på höga naturvärden. Enbart förekomst av en ”E-art” visar däremot inte alltid på höga naturvärden (Skogsstyrelsen 2020).
- P = prioriterad art i Skogsvårdslagen SKSFS 2014:7. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen. 2014, (Skogsstyrelsens författningssamling) Jönköping: Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E och Part
Lavar			
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	
Rostfläck	<i>Arthonia vinosa</i>		S
Gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>		S
Brunpudrad nållav	<i>Chaenotheca gracillima</i>	NT, ”	
Vitgrynig nållav	<i>Chaenotheca subroscida</i>	NT, ´	
Slanklav	<i>Collema flaccidum</i>		S
Skuggkraterlav	<i>Gyalecta friesii</i>	VU, ”	
Kavernularia	<i>Hypogymnia hultenii</i>	NT	

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E och Part
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT, ””	
Stuplav	<i>Nephroma bellum</i>		S
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>		S
Luddlav	<i>Nephroma resupinatum</i>		S
Korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>		S
Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT	
Gytterlav	<i>Protopannaria pezizoides</i>		S
Skorpgelélav	<i>Rostania occultata</i>	NT, ””	
Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	
Svampar			
Liten svartspik	<i>Chaenothecopsis nana</i>	NT, ”	
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT	
Gränsticka	<i>Phellopilus nigrolimitatus</i>	NT, ”	
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU, ”	
Granticka	<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	NT, ´	
Mossor			
Mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>		S
Kärlväxter			
Nordisk stormhatt	<i>Aconitum lycoctonum</i>		E
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	*	S
Dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>		S
Kärrfibbla	<i>Crepis paludosa</i>		E
Finbräken	<i>Cystopteris montana</i>	*	S
Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>		S
Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>	§	S
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>		E
Kransrams	<i>Polygonatum verticillatum</i>	*	S
Fåglar			
Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	§	P
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT, §	P